

Naar de vallei van de Tolifaz

LA REID

LENGTE: 18 km

VERTREKpunt: Aan de kerk van La Reid, deelgemeente van Theux net ten westen van Spa in de provincie Liège. In La Reid zijn wandelaars met picknick welkom in café Le Carat als ze er een drankje nuttigen. Je kan er ook lekkere dagsoep krijgen. Als je de wandeling niet start in La Reid maar wel aan de kerk van het naburige dorp Winamplanche, dan kom je precies halfweg in La Reid waar je in het café je middagpauze kan nemen.

AANDACHTSPUNTEN: Deze wandeling verloopt over goed begaanbare wegen en paden zonder technische moeilijkheden en de hoogteverschillen zijn beperkt. Wel kunnen enkele paden in de zomer overwoekerd zijn en in natte periodes zeer drassig. In het Bois de Rohaimont volg je enkele weinig gebruikte paden en je moet hier goed uitkijken om op het juiste pad te blijven. In de buurt van de watervallen van Tolifaz moet je afdalen over een vergeten pad met oude stenen treden die er bij nat weer glibberig kunnen bijliggen.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 49/3-4 (1:20.000)

Deze wandeling bevat enkele langere passages door bos maar je loopt ook lange tijd tussen groene weiden in een zeer rustgevend landschap. Rond Winamplanche maakt de tocht een lus in de vallei van de Eau Rouge, een mooie zijbeek van het riviertje de Wayai. Rond Winamplanche wordt de Eau Rouge ook de Tolifaz genoemd en hier bevindt zich een van de vergeten natuurparels van de Ardennen: een kloof met een opeenvolging van watervallen. Gedurende twee derde van het jaar staan de watervallen droog, maar bij dooi of na langdurige regenval dondert het water spectaculair tussen de rotsblokken naar beneden. Dit is trouwens een van de weinige plaatsen in België waar aan canyoning kan gedaan worden. In het begin van de twintigste eeuw legde de stad Spa een natuurstenen trap met honderdwintig treden in leisteen aan naast de waterval om de locatie voor toeristen toegankelijk te maken. Intussen raakte de site in de vergetelheid en zijn er heel wat wandelaars die

op zoek gaan naar de watervallen maar het pad ernaartoe niet eens meer vinden. Wij tonen je op deze wandeling de weg naar de oude trap en naar de kloof.

BESCHRIJVING

Over de uitzichtheuvel van Chafour naar de Ferme de Fancheumont
Met de rug naar de kerkdeur en het gezicht naar het restaurant Au Fil des Saisons volg je het straatje naar rechts. Je laat de Rue Sur le Hour rechts liggen en de Rue Grand Vinave links, je volgt gewoon rechtdoor. Op het volgende kruispunt steek je de hoofdweg over en je gaat rechtdoor in de Rue Chenal. Bij het kruis op de Place J.M. Rémacle rechtsaf en onmiddellijk linksaf, weer de Rue du Chenal. De weg wordt een kiezelweg die naast een beekje loopt. Na het beekgedeelte loopt je verder over de veldweg in een prachtig landschap van groene weiden. Je laat een zijweg rechts liggen. Bij een bank ga je rechtdoor, een prachtig uitgehakt pad dat stevig klimt en naar een uitzichtpunt leidt, weer bij een bank. Je stijgt nog even verder over het graspad en je komt uit op een asfaltwegje. Rechtsaf over het asfaltwegje. Het asfaltwegje stijgt en op de top loop je het gehucht Becco in. Een paar tientallen meters voorbij een loods moet je rechtsaf slaan, net voor de boerderij. Je loopt langs stallen en de weg wordt snel een hol pad. Voorbij het hol gedeelte loop je even langs een weide en hier moet je zeer goed opletten: je moet een onopvallend en overgroeid spoor zoeken dat aan de rechterkant nogal bruusk afdaalt in een beekvalleitje. Je wandelt even in het beekvalleitje en wat verder vind je in het bos een mooi pad dat naast het beekvalleitje loopt. Na een tijdje verlaat je het bos en je volgt het graspad in dezelfde richting verder langs de bosrand, rechts is een stuk grasland omheind. Dit stuk grasland maakt deel uit van de Ferme de la Carrière waar je kan overnachten en waar men geiten kweekt. Op een kruispunt is er links een stijgende weg en rechts een weg met een rooster die naar de Ferme leidt. Jij moet hier rechtdoor gaan op een grasweg maar eventueel kan je hier eerst even in de richting van de Ferme gaan, over het rooster, om kennis te maken met de geiten. Bij het einde van de grasweg ga je rechtdoor, vlak langs een alleenstaand huis. Over de verharde weg langs het huis stijgt je tot op een kaarsrechte verkeersweg. Rechtsaf, je moet deze verkeersweg 300 meter volgen en je moet op dit gedeelte links van de weg stappen en goed uitkijken voor het verkeer. Bij de eerste gelegenheid verlaat je de verkeersweg en je slaat linksaf in een asfaltwegje. In een bocht naar rechts is er links een toegangsweg naar een weide maar je volgt nog even het asfaltwegje. Rechts is de toegangsweg tot de Ferme de Fancheumont, je kan hier honing kopen.

Door het Bois de Rohaimont naar Winamplanche

Het asfaltwegje stijgt. Ter hoogte van het einde van de boerderijgebouwen van de Ferme de Fancheumont moet je het asfaltwegje verlaten en een klein paadje nemen aan de linkerkant dat scherp terugloopt. Het paadje loopt door bos en eindigt bij een weide die je ingaat via een draaimolentje. Je wandelt in de weide naar rechts in de richting van een volgend draaimolentje. Nu volgt een merkwaardig wandelpad. Aan de gele markering bij het draaimolentje zie je dat dit pad onderdeel is van het netwerk van lokale wandelingen van de gemeente Theux. Maar op onze verkenningen tijdens de hete zomer van 2019 stelden we niet alleen vast dat dit pad

niet alleen niet gebruikt werd, maar ook niet onderhouden was en totaal overwoekerd. Verloren lopen is uitgesloten, het pad volgt gewoon de bosrand langs de weide. Wij kregen hier te maken met netels, distels, doornen en omgevallen bomen. Op het einde loopt het pad over een klein beekje en is er een drassige passage. Het pad eindigt bij een volgende weide. En nu? Van de gele markeringen is geen spoor meer te bekennen! Wel, je moet de bosrand verder volgen en volgens ons loopt het pad door het beekje! Vrouwen en kinderen kunnen onder de prikkeldraad kruipen en door de weide lopen. Ik koos er als echte padvinder voor om het pad door het beekje te volgen. Dezelfde vrouwen en kinderen konden zo van in de weide foto's maken van hoe ik me stomweg door een ondoordringbare en stekelige jungle van doornen en omgevallen bomen moeizaam een weg baande en hoe ik zwaar gehavend bij de toegangsweg tot de weide weer te voorschijn kwam. Het pad is het pad!

De toegangsweg naar de weide brengt je na enkele meters al op een kruispunt. Je slaat hier rechtsaf en je volgt de Chemin de Rohaimont. Bij een alleenstaande woning volg je een mooi pad naar rechts dat tussen weiden loopt. Het pad brengt je snel bij het Bois de Rohaimont. Opgelet: eens in het bos moet je onmiddellijk het linkse pad kiezen en amper enkele meters verder moet je op het kruispunt van paden weer linksaf slaan. Dit pad stijgt schuin in de beboste heuvel. Waar het pad breder wordt blijf je rechtdoor gaan en je stijgt verder tot op een verharde weg op het hoogste punt in het bos. Rechtsaf.

Je volgt de berijdbare bosweg ongeveer 200 meter en je moet de eerste zijweg links nemen. Je moet goed uitkijken om deze weg niet te missen. Waar de weg vertrekt zie je misschien nog een rood teken van een mountainbike route. De weg die je moet zoeken is een begroeiende bosweg met aan de linkerkant een rij mooie beuken. Na 300 meter kom je op een kruispunt van bospaden, hier moet je rechtsaf slaan. Dit pad volg je een hele poos, het daalt door het bos tot op de N697, de rijweg tussen La Reid en het dorp Marteau. Steek de rijweg over en volg een bospad dat afdaalt. Langs de tuin van een gerenoveerde boerderij kom je op een kiezelweg met een bank en een kruis. Je hebt hier een weids uitzicht met beneden de stad Spa. Steek de kiezelweg over en volg een panoramisch pad dat tussen weiden loopt. Na de weiden daalt het pad door bos af naar een beekvalleitje. Bij het beekje laat je een zijpad rechts liggen en je gaat rechtdoor. Na een stukje holle weg kom je bij een woning, je gaat rechtdoor en via een verharde weg stijgt je langs de woning tot op een asfaltwegje.

Je steekt het asfaltwegje over en je gaat een volgende kiezelweg op. De kiezelweg stijgt maar reeds na 100 meter sla je linksaf in een andere kiezelweg. Deze kiezelweg daalt zalig en biedt je uitgestrekte vergezichten. Beneden zie je snel het dorp Winamplanche liggen, daar moet je naartoe. De dalende kiezelweg eindigt op een asfaltwegje, de Rue Sur le Thier. Even naar links op dit asfaltwegje en dan, bij de bank, rechtsaf op de Rue Haftay. Kijk goed uit want na 50 meter moet je de asfaltweg aan de linkerkant verlaten en een graspad opgaan, rood-wit bewegwijzerd. Dit pad duikt tussen weiden naar de kerk van Winamplanche. Het pad is smal en loopt tussen afsluitingen, toen wij er waren liet de begroeiing amper plaats voor een wandelaar. Via een stukje asfalt kom je op de rijweg door Winamplanche in de buurt van de kerk.

Naar de watervallen van Tolifaz

Ga enkele meters naar links en onmiddellijk na de beek rechtsaf langs nummer 19. Op het kruispuntje rechtdoor. Snel verlaat je de dorpskern en start je een beklimming op een holle weg. De lokale jeugd gebruikt deze weg blijkbaar als kamp- en speelplaats. Bij de toegangsweg tot een veld klim je verder rechtdoor, nu op een bredere kiezelweg. De weg eindigt op een asfaltwegje. Je gaat naar rechts maar vrijwel onmiddellijk verlaat je de weg weer en je neemt aan de rechterkant een bosweg. Heel snel eindigt deze weg, je neemt hier een smal pad naar rechts. Dit leuke pad loopt door opschietend bos en daalt naast een afsluiting stevig af. Het pad eindigt beneden op een bredere bosweg. Het hek links is de toegang tot het privédoorn van het hotel Manoir des Lébioles, zoek dit stulpje maar eens op. We riskeren ons om het domein binnen te gaan en je gaat dus door het hek en onmiddellijk erna kies je op de splitsing het rechtse pad. Met dit pad volg je nu de vallei van de Eau Rouge. Je passeert een oorlogsmonument en je blijft hetzelfde pad altijd volgen. Op een splitsing met een scherp teruglopende weg rechts ga je rechtdoor en je volgt het pad dus gewoon verder. Even loop je langs een weide en nadien terug door bos. Je let niet op enkele stijgende zijwegen aan de linkerkant. Wanneer het pad je weer vlakbij de Eau Rouge brengt, zie je links van het pad een opvallende rechtopstaande steen. Hier hou je halt.

Voor het vervolg van de wandeling ben je bij de steen enkele meters te ver maar bij de steen vertrekt wel een prachtig oud pad met stenen en het loont de moeite om dit pad even te volgen. Dat pad klimt naar een prachtige rots die sommigen 'La Roche Plate' noemen. Dit is een prachtig voorbeeld van een rots uit sedimentair gesteente waarin je de verschillende gesteentelagen kan zien. De ondergrond van leisteen in deze streek ontstond door afzettingen van klei van een prehistorische zee meer dan 500 miljoen jaar geleden. De gesteentelagen getuigen van het dalen van het zeeniveau en de plooiën ontstonden door tektonische beweging van de aardkorst waarbij de rotsen gebroken en vervormd werden. Na deze geologische zijsprong moet je terug naar beneden en aan de opvallende steen enkele meters naar rechts, langs het pad dat je naar hier bracht. Links door het sparrenbos zie je in de verte een bruggetje over de Eau Rouge, daar moet je naartoe. Enkele paadjes dalen de berm af en door het bos wandel je naar het bruggetje.

Je steekt de Eau Rouge over via het bruggetje – of door het water - en je gaat de kiezelweg op. Maar al na enkele meters hou je halt. Zie je rechts dat huis, verscholen een de bosrand? Daar moet je naartoe en je slaat dus rechtsaf. Ook hier heeft een imker bijenkorven. Hoe zou het zijn om hier te wonen? Er is geen elektriciteit maar water van de Eau Rouge is er in overvloed. Bij het huis vertrekt een wandelpad naar rechts, langs de houtstapelplaats. Het pad loopt het bos in. Een zijpad rechts en, enkele meters verder, een zijpad links negeer je en je volgt het pad gewoon verder. Het mooie pad stijgt door het bos en brengt je na enkele honderden meters bij een metalen brug met houten balken. Op deze brug sta je over de kloof met de watervallen van Tolifaz. Links zijn er watervallen bij overvloedig water en rechts zijn er nog een aantal. De wandeling leidt je langs de kloof naar beneden langs een meer dan honderd jaar geleden aangelegd pad. Om dit pad te vinden moet je even terugkeren langs het pad dat je naar de brug bracht. Vanaf de laatste balk op de brug tel je 28 passen en dan vind je links het pad.

Toegegeven, in het begin lijkt dit pad niet meer dan een doodlopend spoor door het bos maar als je het volgt tot bij de rand van de kloof kom je op het oude trappenpad. Grappig dat dit pad aangelegd werd voor de toeristen uit het begin van de twintigste eeuw. Dat pad volg je helemaal naar beneden. Af en toe is er links een zijsprongetje om de kloof en de watervallen te bekijken. Helemaal beneden steek je de Eau Rouge over en je volgt de brede weg naar links. Of, als er teveel water in de Eau Rouge zou staan, volg je de beek langs de linkeroever en bij een bruggetje kom je dan ook op de brede weg. Na een kilometer eindigt de brede weg, de Chemin des Haldes de Bure, op de rijweg. Volg de weg naar rechts, weer naar het centrum van Winamplanche.

Door bossen en velden terug naar La Reid

Op een pleintje sla je scherp linksaf en je neemt de Rue Haftay. Of is het de Rue de Winamplanche? Niet veel verder, bij een bank, verlaat je de weg aan de linkerkant en je neemt een verharde weg langs nummer 785. Je trekt een mooie brede vallei in met groene weiden. Zie je rechts voor je de beboste heuvelkam? Daar moet je naartoe. Bij de eik sla je dus rechtsaf en je neemt een keienpaadje tussen weiden. Het pad verbreedt en slingert omhoog. Bij de bosrand neem je op de splitsing het linkse pad, langs de bosrand. Je let niet op de zijpaden rechts en je blijft gewoon het pad langs de bosrand volgen. Het pad biedt je links schitterende uitzichten. Na een halve kilometer komt het pad vlakbij een klein beekje te lopen. Wie goed kijkt, ziet hier links een klein paadje vertrekken maar onze wandeling volgt het brede pad gewoon verder. Dat pad draait hier naar rechts en begint te stijgen. Wat hogerop is er in een bocht weer een zijpad rechts dat je niet neemt. Het pad stijgt nu stevig door het bos. Hogerop maakt het pad een haakse bocht naar rechts en begint aan het laatste stevige stuk van de klim door het bos. Het pad eindigt bij de bosrand waar je de kiezelweg naar links neemt.

Uit het bos kom je op een kruispunt met een asfaltwegje. Ga hier rechtdoor en neem het kleine stijgende asfaltwegje. Bij een zijweg aan de linkerkant blijf je op het asfaltwegje rechtdoor gaan. Het asfaltwegje brengt je op een doorgangsweg. Steek de weg over. Aan de overkant neem je niet het asfaltwegje maar wel een klein pad dat omzoomd is met struiken en hagen. Aan de rechterkant van het pad krijg je mooie doorkijkjes. Op een kruispunt van graspaden sla je linksaf, een breder pad. Na een omzoomd gedeelte draait het pad bij een prachtige eik naar links maar jij slaat hier rechtsaf, een volgend graspad. Een asfaltwegje steek je over en je gaat in dezelfde richting verder over een volgend paadje. Bij enkele huizen loop je over een stukje kiezelweg door tot op een asfaltweg. Linksaf.

Op het eerstvolgende kruispunt, 150 meter verder, sla je rechtsaf op een dalende kiezelweg. Na een bocht naar rechts draait de kiezelweg naar links, maar jij wandelt hier rechtdoor. Via een eindje holle weg kom je tussen de huizen en je stapt op de kiezelweg rechtdoor. Op het einde van deze Rue Bois Georges sla je op de asfaltweg rechtsaf. Na 200 meter sla je bij het kruis en de bank linksaf, Les Cours heet dit straatje. Na het tweede huis op de linkerkant neem je de kiezelweg links. Deze weg slingert door de velden en wordt steeds mooier. Na anderhalve kilometer, net voor je op de rijweg komt, sla je bij een architectenwoning nog een keer linksaf. Je volgt nog een stukje kiezelweg, een paadje en nog een stukje kiezelweg tot in La Reid.